

Jaarstukken 2022

Versie: Vastgesteld door Raad

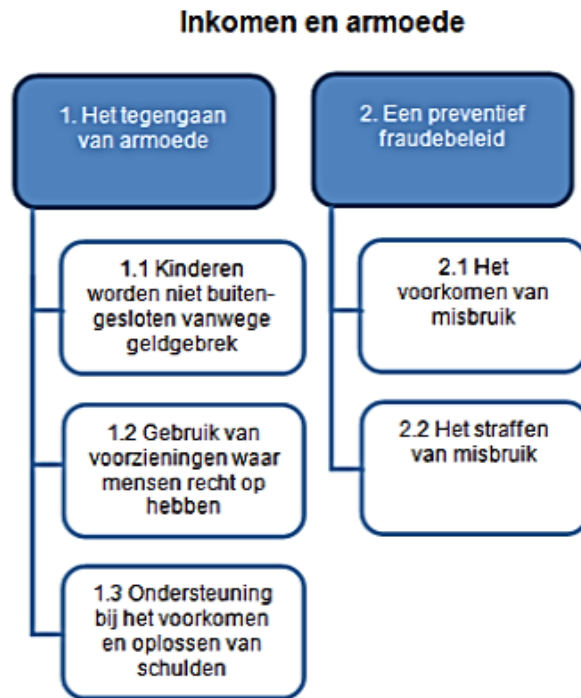
29 juni 2023

Inkomen en armoede

Portefeuillehouder: M. Everhardt

Doelstellingen in één oogopslag

Belangrijke ontwikkelingen

Participatiewet en re-integratie

In de nota Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Diemen Samen" is gesteld dat het voorzieningenniveau wordt gehandhaafd. We behouden wat er is.

Mede door de coronacrisis is de arbeidsmarkt flink veranderd, net als de groep werkzoekenden. Vooral jongeren, flexwerkers en zelfstandigen hebben met inkomensterugval en/of werkloosheid te maken (gehad), terwijl in sommige sectoren grote personeelstekorten zijn. Het bijstandsbestand kent (vergeleken met andere gemeenten) een relatief hoge instroom, maar ook een hoge duurzame uitstroom. Inwoners die langer in de bijstand zitten, zijn vooral mensen met een arbeidsbeperking. Naar aanleiding van de veranderende omstandigheden is in het coalitieakkoord afgesproken dat wordt getoetst of het re-integratiebeleid nog passend is voor de huidige bijstandsgerechtigden.

Hoofdzaak Werk

In januari 2022 heeft de gemeente Diemen het convenant 'Hoofdzaak Werk' ondertekend. Dit biedt de gemeente de kans om mensen met een psychische beperking duurzamer en/of sneller naar werk te begeleiden. Samenwerking met de geestelijke gezondheidszorg is versterkt en kennisuitwisseling bevorderd, zodat meer mensen de stap naar werk kunnen zetten.

Aanpak jeugdwerkloosheid

In 2022 is een regionale coördinator aanpak jeugdwerkloosheid aangesteld. Als regionaal verbinder heeft zij ervaringen van omliggende gemeenten meegenomen naar de gemeente Diemen. Daarmee zijn onder meer de werkprocessen rond voortijdig schoolverlaters en jongeren in een kwetsbare positie verbeterd. Voor de gemeente Diemen heeft zij de verbinding tussen Team Sociale Zaken en Leerplicht versterkt, waardoor meer jongeren zonder startkwalificatie in beeld zijn en ondersteuning kunnen krijgen bij het vinden van een passende opleiding of werk.

Bemiddeling naar arbeid voor ontheemden uit Oekraïne

Sinds mei 2022 is op Stadsloket Zuid in Amsterdam de werkdesk Oekraïne geopend. Hier worden mensen uit Oekraïne ondersteund die in de regio Groot-Amsterdam verblijven en aan het werk willen. Bij de werkdesk worden mensen te woord gestaan met uitgebreide informatie over hun arbeidskansen en hun rechten, manieren om naar een baan te zoeken, een cv op te stellen, te solliciteren in Nederland etc. Mensen worden ook verwezen naar geschikte vacatures.

Bemiddeling naar kinderopvang

Om re-integratie naar arbeid mogelijk te maken, biedt de gemeente Diemen ouders met jonge kinderen bemiddeling aan naar kinderopvang via Chikuba, een bemiddelingsbureau. In de zomer 2022 bleek dat Chikuba de werkzaamheden eind van het jaar zou beëindigen. Het is de gemeente Diemen gelukt om een overeenkomst te sluiten met één van de ex-werknemers van Chikuba, zodat de bemiddeling naar kinderopvang kan worden voortgezet.

Kostendelerscompensatie

Sinds 1 januari 2023 heeft het Rijk de leeftijdsgrens voor kostendelers verhoogd van 21 naar 27 jaar. Personen jonger dan 27 jaar zijn volgens de Participatiewet geen kostendelende medebewoner meer. In het coalitieakkoord is afgesproken dat de gemeente Diemen, vooruitlopend op nieuwe wetgeving, de kostendelersnorm niet meer toepast voor jongeren tot 27 jaar. Het college heeft daarom de huishoudens die dit betreft over de periode 1 juli tot en met 31 december 2022 gecompenseerd met een nabetaling.

Gebundelde uitkering P-wet, IOAW, IOAZ en Bbz

Voor het betalen van de bijstandsuitkeringen ontvangt de gemeente Diemen jaarlijks een uitkering van het Rijk.

Er is voor 2022 een overschot op dit budget. Onder andere door het wegvallen van de steunmaatregelen in verband met de coronacrisis werd verwacht dat er meer mensen zouden instromen in de bijstand. Dit is lager uitgevallen dan verwacht. Dit wordt veroorzaakt doordat de economie zich beter heeft ontwikkeld dan was voorspeld.

Ook wordt dit bevestigd door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS 19 januari 2023). Deze meldt dat veel mensen van werk naar werk doorgestroomd zijn door de krapte op de arbeidsmarkt.

Door het inzetten van diverse re-integratie instrumenten en de poortwachtersfunctie consequent toe te passen, is de uitstroom toegenomen.

Bijzondere bijstand

In 2022 is er een overschrijding geweest op het budget voor bijzondere bijstand. Dat komt vooral doordat veel statushouders gehuisvest zijn die vanuit de bijzondere bijstand inrichtingskosten hebben ontvangen.

Verder is bijzondere bijstand ingezet voor onder meer:

- Energietoeslag
- Kosten budgetbeheer / bewindvoering
- Verhoging alleenstaande oudernorm
- Studietoeslag
- Individuele inkomenstoeslag
- Aanvullende bijstand jongmeerderjarigen (18 tot 21-jarigen)
- Woonkostentoeslag
- Doe mee regeling

Uitbreiding capaciteit/formatie

Senior medewerker team Sociale Zaken

In de loop van 2020 is gebleken dat er door verschillende ontwikkelingen te weinig formatie is om de bestaande taken uit te voeren. Daarom is de formatie uitgebreid met 1 fte. Deze vacature is sinds 1 juni 2022 ingevuld. Daaraan voorafgaand is tijdelijke ondersteuning ingehuurd.

Planning & Control ondersteuner team Administratie Sociaal Domein (TASD)

Bij de cluster Planning & Control binnen het team TASD is een toename van de werkzaamheden zichtbaar, vooral op het gebied van de jeugdadministratie. De wens van het bestuur en de directie om frequenter te rapporteren over de financiële en niet-financiële ontwikkelingen binnen het Sociaal Domein voedt deze toename. Naast het rapporteren neemt ook het prognosticeren en adviseren meer tijd in beslag.

Om hieraan tegemoet te komen, is een uitbreiding van de cluster P&C noodzakelijk geweest van 0,5 fte. Vanuit deze uitbreiding is inhuur bekostigd. Deze inhuur zal medio 2023 stoppen en overgaan naar een vast dienstverband bij de gemeente.

Consulent Sociaal Team

Een te lange wachtlijst is niet wenselijk en zelfs schadelijk voor huishoudens. Veel aanmeldingen komen van Veilig Thuis. Dit zijn zaken die (vanwege de veiligheid van vaak kinderen) niet te lang kunnen blijven liggen.

De wachtlijst bestond eind 2021 uit 6 gezinnen en was groeiende. Rekening houdend met de groei van Diemen en de coronasituatie was een uitbreiding noodzakelijk. Om deze reden is er een uitbreiding gevraagd van 24 uur per week (€ 65.000). Binnen deze uren kan een generalist/casusregisseur gemiddeld 10 casussen tegelijkertijd oppakken. De uitbreiding van 24 uur per week is in 2022 gerealiseerd.

Consulent ondersteuning - Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De gemiddelde doorlooptijd voor een aanvraag in behandeling werd genomen eind 2021 was 4 tot 6 weken. Dit fluctueerde echter sterk. Het streven is twee weken. Inhuur voor het team Wmo wordt de laatste jaren ten laste gebracht van het Wmo-budget. Voor 2022 is voorgesteld om de formatie uit te breiden met 1,0 fte (€ 70.000) in de functie van consulentondersteuner. Dit voorstel is intussen gerealiseerd. Twee contracten zijn opgehoogd en er is een consulentondersteuner voor 24 uur per week bijgekomen.

Sociale werkvoorziening

Pantar, de uitvoerder van de Sociale Werkvoorziening, ontvangt een subsidie van de gemeente Diemen. De subsidiebijdrage is gebaseerd op een schatting van de sociale werkpopulatie en het is een bijdrage aan de loonkosten. De sociale werkpopulatie loopt af (sterfhuiskonstructie), de afloop ervan is moeilijk in te schatten.

In 2022 heeft Pantar een bijdrage voor de transitievergoeding van € 38.000 ontvangen. Het bedrag is doorgestort naar Diemen.

Stadspas Amsterdam

In de coronajaren 2020 en 2021 hadden veel aanbieders van stadspasaanbiedingen te maken met lockdowns waardoor de uitgaven laag bleven.

Na de versoepelingen in 2022 heeft Stadspas Amsterdam veel extra aanbod mogelijk gemaakt, waar ook veel Diemenaren gebruik van hebben gemaakt.

Stadspas is onder meer ingezet voor:

- Seniorensport;
- Ouderbijdrage basisscholen;
- Vakantiekampen;
- Korting op bioscoop en theater;
- Korting op openbaar vervoer;
- Gratis abonnement Openbare Bibliotheek Amsterdam;
- Witgoed.

Schuldhelpverlening

In de begroting van 2022 zijn extra middelen voor schuldhelpverlening opgenomen om te kunnen anticiperen op verwachte ontwikkelingen: de gevolgen van wetswijzigingen in het schuldendomein en de financiële gevolgen voor inwoners van de coronapandemie en bijbehorende maatregelen. Tot nu toe blijken de gevolgen mee te vallen, al is een nieuwe financiële crisis ontstaan door de prijsstijgingen, met name die van energie en voedsel. Van het budget is € 70.000 overgebleven.

Nederlandse Schuldhelproute

In 2022 is de gemeente Diemen aangesloten bij de Nederlandse Schuldhelp Route. Inwoners en ondernemers van de gemeente Diemen kunnen nu gebruik maken van de

online test op Geldfit.nl. Door een aantal korte vragen krijgen zij inzicht in hun financiële situatie. De uitslag van de test bevat een persoonlijk advies en een overzicht van de hulp die beschikbaar is in de gemeente Diemen. Mensen die liever bellen, kunnen gebruikmaken van een gratis telefoonnummer.

Vroegsignalering betalingsachterstanden

In 2022 is extra geïnvesteerd in vroegsignalering van betalingsachterstanden, zoals achterstanden bij energieleveranciers. Binnen de begroting was voldoende ruimte om dit te realiseren. Bij de vaststelling van de subsidie in 2023 wordt dit verrekend. Hiervoor wordt € 6.500 alsnog te betalen meegenomen.

Plangroep

Een factuur van ongeveer € 5.000 wordt meegenomen naar 2023 als nog te betalen.

In 2023 zullen ook extra investeringen in schuldhulpverlening nodig zijn:

- vroegsignalering bij energiemaatschappijen;
- vrijblijvende budgetadviesgesprekken;
- per 1 januari 2023 is een samenwerking met Kredietbank Amsterdam tot stand gekomen om ook schuldsaneringskredieten te kunnen verstrekken aan Diemense schuldenaren;
- het Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewind gaat invulling krijgen door samenwerking met bewindvoerders.

Brede ondersteuning (mogelijk) gedupeerden toeslagenaffaire (Sisa B2)

In 2022 heeft MaDi Diemen (mogelijk) gedupeerden van de toeslagenaffaire ondersteund op de leefgebieden gezin, financiën, wonen, gezondheid en werk. Het bleek voor MaDi een moeilijk uit te voeren opdracht naast hun reguliere werkzaamheden in Diemen. Vooral qua capaciteit en de benodigde specifieke kennis. Niet alle beschikbare financiële middelen zijn ingezet. Na ruim 1,5 jaar uitvoering door MaDi Diemen, heeft de gemeente Diemen besloten om het hulpaanbod zelf te gaan uitvoeren.

Sinds 1 januari 2023 is een Casusregisseur Toeslagenaffaire vanuit het Sociaal Team Diemen het gemeentelijk hulpaanbod aan (mogelijk) gedupeerden van de toeslagenaffaire gaan uitvoeren. Dit betekent een extra taak voor de ambtelijke organisatie. De verwachting is dat deze inwoners vooral zullen merken dat er meer tijd wordt besteed aan de verwerking van hun problematiek en het zoeken naar oplossingen voor herstel.

Alle kosten worden verantwoord aan het Rijk en vergoed via een specifieke uitkering. Per saldo gaat het om een bedrag van € 55.740.

Zelftesten en mondneusmaskers

Begin 2022 zijn gratis zelftesten en mondneusmaskers verspreid op op plaatsen waar mensen komen met een laag inkomen.

Ook zijn er huis-aan-huis pakketten verspreid in wijken waar veel mensen met een laag inkomen wonen.

Jeugd en armoede

In de nota Beleidsnota Sociaal Domein 2020-2023 "Diemen Samen" is gesteld dat het verbinden van het armoedebeleid aan het jeugdzorgbeleid nodig is om gelijke kansen voor jeugdigen te bevorderen. Het huidige minimabeleid voorziet in mogelijkheden, maar de gevolgen van de coronacrisis en de stijgende energieprijzen laten zien dat gezinnen in armoede extra hard getroffen worden en ook dat er nieuwe gezinnen in armoede terechtkomen.

In de Beleidsregels Jeugdhulp Diemen 2022 is de samenhang opgenomen tussen jeugdhulp, Participatiewet, schuldhulpverlening en armoedebeleid. Afgesproken is dat binnen de jeugdhulp hierover informatie wordt verstrekt, hulpverlening geboden of doorverwezen naar meer passende hulpverlening.

Vanwege de gevolgen van de prijsstijgingen heeft de raad in november 2022 een steunimpuls aangenomen waarin onder meer maatregelen worden genomen om gelijke kansen voor kinderen te bevorderen. De uitwerking en uitvoering van deze maatregelen is al in 2022 gestart.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Het tegengaan van armoede

Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek
1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van
1.3 - Ondersteuning bij het voorkomen en oplossen van schulden
1.4 - We garanderen iedereen die het nodig heeft tijdig een bestaansminimum

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Kinderen worden niet buitengesloten van deelname aan maatschappelijke activiteiten vanwege geldgebrek	
1.1.1 - Stimuleren van het gebruik van de participatieregeling door actieve voorlichting via onder andere het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website.	De participatieregeling voor kinderen ("Doe mee" regeling) wordt ambtshalve toegekend aan ouders met een bijstandsuitkering. Daarnaast wordt de regeling bij andere minima onder de aandacht gebracht door de participatiecoaches en het maatschappelijk middenveld. Ook is er in de lokale media aandacht aan besteed. Ook wordt deelname aan sportieve of culturele activiteiten via Jeugdfonds Sport en Cultuur gestimuleerd door daar voorlichting over te geven.
Subdoel 1.2 - Burgers weten welke financiële regelingen de gemeente heeft en maken hier gebruik van	
1.2.1 - Stimuleren van het gebruik van de minima regelingen door actieve voorlichting via o.a. het maatschappelijk middenveld, participatiecoaches en de website.	Via de gemeentepagina in de krant en de sociale media van de gemeente zijn de minimaregelingen onder de aandacht gebracht. In verband met de prijsstijgingen is sinds het najaar extra aandacht besteed aan de eenmalige energietoeslag, Geldfit, Startpunt Geldzaken en budgetgesprekken.
Subdoel 1.3 - Voorkomen en oplossen van schulden	
1.3.1 - Organiseren van workshops "ondersteuning thuisadministratie" ter preventie van schulden.	Maandelijks wordt door de MaDi de post sorteergroep georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten worden inwoners van Diemen die daar behoefte aan hebben geleerd hun (financiële) administratie te ordenen. Daarnaast geeft Humanitas ondersteuning bij de thuisadministratie.
1.3.2 - Inzetten van budgetbeheer.	In 2022 hebben 34 inwoners gebruik gemaakt van budgetbeheer. Het gaat om financieel kwetsbare inwoners. Door de inzet van budgetbeheer worden schulden voorkomen (preventie) of ontstaat een stabiele financiële situatie waardoor schuldhulpverlening mogelijk wordt.
Subdoel 1.4 - Wij garanderen iedereen die er recht op heeft tijdig een bestaansminimum	
1.4.1 - Uitkeringsgerechtigde ontvangt zijn uitkering of voorschot binnen vier weken na zijn aanvraag.	Als de termijn van vier weken wordt overschreden en het aannemelijk is dat er recht op bijstand bestaat wordt op verzoek van een uitkeringsgerechtigde een voorschot betaald. Dit komt slechts enkele keren per jaar voor.

Prestatie-indicatoren	Realisatie 2021	Begroting 2022	Realisatie 2022
1.1.1 - % van de huishoudens met kinderen in de bijstand maakt gebruik van de "Doe mee" regeling.	70%	90%	55%
1.2.1 - % van de huishoudens in de bijstand maakt gebruik van voorzieningen bijzondere bijstand.	78%	80%	76% ¹⁴
1.4.1 - Maximale doorlooptijd van de aanvraag levensonderhoud in dagen.	20	28	29

¹⁴ Exclusief (ambtshalve) energietoeslag

2. Een preventief en straffend fraudebeleid

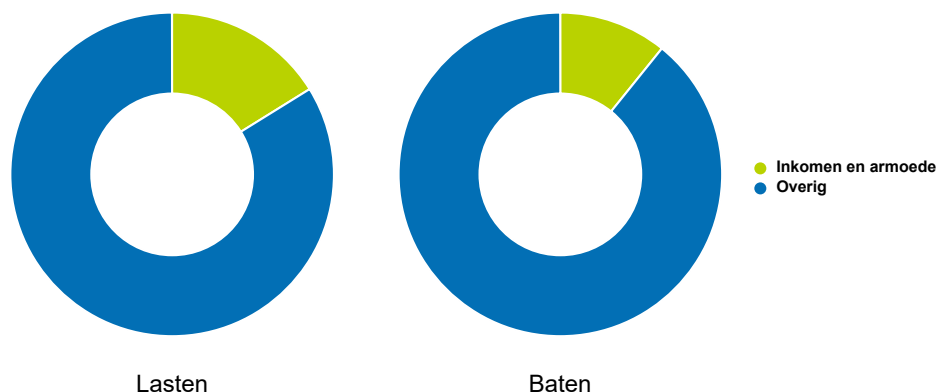
Wat wilden we bereiken?
Subdoelen
2.1 - Het voorkomen van misbruik van bijstandsuitkeringen
2.2 - Het straffen van misbruik van bijstandsuitkeringen

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 2.1 - Het voorkomen van misbruik	
2.1.1 - Voorlichting bij de intake door middel van het uitreiken van een handboek met rechten en plichten.	Aan iedereen die een bijstandsuitkering krijgt, wordt het handboek met rechten, plichten en informatie verstrekt. Dit handboek wordt in een persoonlijk intakegesprek toegelicht
2.1.2 - Geven van voorlichtingsbijeenkomsten voor uitkeringsgerechtigden over de rechten en plichten.	Er worden uitsluitend individuele gesprekken gevoerd om mensen te informeren over rechten en plichten. Bij het geven van groepsvoorlichting is de privacy van uitkeringsgerechtigden in het geding. De praktijk laat ook zien dat de situaties van mensen te veel verschillen om groepsgewijze informatie te verstrekken
Subdoel 2.2 - Het straffen van misbruik	
2.2.1 - Controleren op de rechtmatigheid van de uitkering door middel van onder andere een huisbezoek.	Er vindt zorgvuldige screening plaats tijdens het aanvraagproces. De rechtmatigheid en de naleving van verplichtingen wordt daarnaast gecontroleerd door middel van periodieke en signaalgestuurde onderzoeken. Bij twijfel of onduidelijkheid over de woonsituatie wordt een huisbezoek afgelegd
2.2.3 - Opleggen van boetes wanneer fraude wordt geconstateerd.	Bij schending van de inlichtingenplicht wordt een boeteonderzoek gedaan. Bij de beoordeling van de boete wordt rekening gehouden met de mate van verwijtbaarheid, de hoogte van de benadeling, en de financiële draagkracht. Er wordt terughoudend omgegaan met het opleggen van boetes. Het moet voldoende duidelijk zijn dat het gaat om fraude en niet om een vergissing of onwetendheid van de betrokkene

Wat heeft het gekost?

Inkomen en armoede	Rekening 2021	Begroting 2022 primitief	Begroting 2022 totaal	Rekening 2022	Budget resultaat 2022
Structurele lasten	-10.687	-10.751	-10.358	-10.571	-213
Structurele baten	10.945	8.449	7.473	7.708	235
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo structureel	258	-2.302	-2.885	-2.863	22
Incidentele lasten	-3.603	-	-5.220	-5.050	170
Incidentele baten	1.133	-	3.619	3.619	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo incidenteel	-2.470	-	-1.601	-1.431	170
Saldo van de baten en lasten	-2.212	-2.302	-4.486	-4.294	192

Lasten en baten

Voorgestelde overhevelingen

Eenmalige energietoeslag 2022

Inwoners met een laag inkomen worden ondersteund bij het voldoen van de energierekening. Hiervoor is onder andere de eenmalige energietoeslag 2022 van € 1.300 per huishouden tot stand gekomen.

Inwoners van wie de inkomensgegevens bekend zijn bij de gemeente Diemen, hebben de energietoeslag ambtshalve uitgekeerd gekregen. De aanvraagprocedure voor de overige doelgroep is 1 mei 2022 gestart en loopt door tot en met 31 mei 2023.

De energietoeslag wordt uitgekeerd als bijzondere bijstand. Het bestaande budget is hiervoor niet toereikend en is opgehoogd met middelen die het Rijk hiervoor beschikbaar heeft gesteld, in totaal € 1.925.000. Deze middelen zijn voor de uit te keren energietoeslag en de uitvoeringskosten.

In 2022 is € 1.696.000 besteed aan uitkeringen en € 59.000 aan extra ondersteuning voor de uitvoering. Voor de nog af te handelen aanvragen in 2023 vragen we het restantbudget € 170.000 over te hevelen. Deze budgetaanvraag is in de eerste kwartaalbrief 2023 meegenomen.

Investerings

Investering (bedragen x € 1.000)	Budget	Realisatie t/m 2022	Vrije ruimte	I: in uitvoering D: doorschuiven V: vervallen A: Afgewikkeld
Geen investeringen binnen dit programma				

Vrije tijd

Portefeuillehouder: J.D.W. Klaasse

Doelstellingen in één oogopslag

